

تاثیر ریزموجودات مفید بر مولفه‌های رشد گونه دم روباهی (*Alopecurus textilis* Boiss.

فرزانه تقی زاده^{1*}، مهدی معمری²، معصومه عباسی خالکی³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد مرتعداری، دانشگاه محقق اردبیلی

2- استادیار دانشگاه محقق اردبیلی

3- دانشجوی دکتری مرتعداری، دانشگاه محقق اردبیلی

نویسنده مسئول: ta94.farzaneh@yahoo.com

چکیده:

به منظور بررسی تاثیر ریزموجودات مفید (EM) بر خصوصیات رشد و جوانه‌زنی بذر *Alopecurus textilis* آزمایشی در قالب طرح کاملاً تصادفی با 4 تکرار انجام شد. تیمارها و سطوح اعمال شده شامل: شاهد و ریزموجودات مفید در دو سطح یک و دو درصد بودند. برای اعمال پیش‌تیمار بذرها به مدت 24 ساعت درون غلظت‌های 1 و 2 درصد ریزموجودات مفید قرار گرفته و سپس با آب مقطر شستشو شدند. قبل از شروع آزمایش بذرها و پتری‌دیش با استفاده از محلول هیپوکلرید سدیم 20 درصد ضدعفونی شدند. سپس در هر پتری‌دیش، 25 عدد بذر گونه *A. textilis* قرار گرفتند. بعد از اینکه دوره جوانه‌زنی و اندازه‌گیری تمام شد به منظور بررسی تاثیر تیمارهای مورد نظر بر خصوصیات جوانه‌زنی و رویشی گونه دم‌روباهی، شاخص‌های ضریب آلومتری، سرعت جوانه‌زنی، درصد جوانه‌زنی، شاخص بنیه گیاهچه و محتوی آب بافتی گیاهچه محاسبه شد. نتایج نشان داد که تاثیر ریزموجودات مفید بر روی طول ساقه‌چه، طول ریشه‌چه، شاخص بنیه بذر، محتوای آب بافتی گیاهچه و درصد جوانه‌زنی در سطح احتمال 1٪ معنی‌دار شد. درحالی که اثر تیمارها بر صفات وزن تر گیاهچه، وزن خشک گیاهچه، سرعت جوانه‌زنی و ضریب آلومتری اختلاف معنی‌داری نداشت. بیشترین تاثیر را EM دو درصد بر روی خصوصیات رویشی گیاه *A. textilis* داشت.

کلمات کلیدی: خصوصیات رشد، جوانه‌زنی، ریزموجودات مفید، *Alopecurus textilis*

مقدمه:

با توجه به نقش حیاتی مراتع ایران در جلوگیری از فرسایش خاک و تامین علوفه دام عشایر و روستاییان، بازگرداندن توان تولید مراتع کشور از طریق اجرای پروژه‌های اصلاح و توسعه مراتع اجتناب‌ناپذیر است. عملیات بذرکاری در مراتع بایستی اصولی و صحیح انجام شود. بذرکاری صحیح از مرحله انتخاب بذر تا مرحله استقرار گیاه را شامل می‌شود. مرحله جوانه‌زنی تا مرحله استقرار گیاه حساسترین دوره رشد گیاه است که می‌تواند باعث شکست برنامه‌های بذرکاری شود (Moghadam, 2000). جوانه‌زنی از مراحل مهم و حساس چرخه زندگی گیاهان و یک فرآیند کلیدی در سبز شدن گیاهچه به شمار می‌رود (Devilliers¹ et al., 1994). جوانه‌زنی از بحرانی‌ترین مراحل در استقرار گیاهچه‌ها می‌باشد و اهمیت زیادی در تعیین تراکم نهایی بوته در واحد سطح دارد و اغلب توسط دما، حتی زمانی که شرایط رطوبتی مناسب است، محدود می‌شود (Jordan² et al., 1989). این فرآیند با ظهور ریشه-چه و ساقه‌چه و طولیل شدن آنها و تخصیص مواد غذایی ذخیره به محور جنینی آغاز می‌شود (رحیمیان و همکاران، 1370). عوامل محیطی مختلف از جمله حرارت و رطوبت، جوانه‌زنی را تحت تاثیر قرار می‌دهند (کوچکی و شاهرادی، 1375). استفاده از

1-Devilliers

2-Jordan